

‘Waar wij voor staan, daar gaat het om. En dat verandert niet.’

Pieter Swildens, bestuursvoorzitter
Vrienden van Expertisecentrum Euthanasie

Euthanasie zit een beetje in ons dna.

De naamsverandering van de Levensindekliniek, voortaan Expertisecentrum Euthanasie, brengt ook veranderingen voor de Stichting Vrienden van Expertisecentrum Euthanasie met zich mee. Deze stichting vertegenwoordigt zo'n 15.000 vrienden, mensen die de organisatie een warm hart toedragen. "Ik verwacht dat onze vrienden heel goed zullen begrijpen waarom de naamswijziging nodig was", stelt bestuursvoorzitter Pieter Swildens. "Waar wij voor staan, daar gaat het om. En dat verandert niet."

Dat de Levensindekliniek voortaan Expertisecentrum Euthanasie heet, was voor Pieter Swildens eerst wel even slikken. "Ik vond het zonde dat de naam die bij zo veel mensen bekend was, zou verdwijnen. Toch is het goed uit te leggen. De naam Levensindekliniek wekt veel verwarring. Levensinde is veel meer dan euthanasie alleen. En een kliniek is het ook niet: de artsen en verpleegkundigen gaan bij de mensen met een euthanasieverzoek op bezoek. Expertisecentrum Euthanasie dekt de lading beter."

Veranderingen

In zijn huis in Zuiderwoude (Noord-Holland) staat Swildens op het punt te vertrekken voor een tweedaagse fietstocht van zo'n honderdvijftig kilometer. "Geen geweldige prestatie, hoor", zegt hij bijna verontschuldigend. Het interview kan nog net tussen alle activiteiten door.

De bestuursvoorzitter wil graag iets vertellen over de veranderingen bij de Stichting Vrienden van Expertisecentrum Euthanasie. Hij legt uit dat er net als bij het expertisecentrum zelf, ook bij de vrienden sprake is van een 'professionaliseringslag'.

Meer doen

"We vormden eerst met drie mensen het bestuur. Inmiddels zijn we met vijf bestuursleden. Daardoor kunnen we meer doen. We hebben als bestuur helder voor ogen wat voor activiteiten wij willen ontwikkelen. We werken aan de kwaliteit van de dialoog met de vrienden, zodat iedereen die wat wil zeggen ook aan het woord komt. En we zoeken daar de juiste mogelijkheden voor."

Tijdens de vriendenbijeenkomsten, maar ook met de opzet van de vernieuwde nieuwsbrief en de vernieuwde website, wil het bestuur vrienden stimuleren zich uit te spreken. "Op de regionale bijeen-

komsten bijvoorbeeld, stellen we thema's centraal die mensen bezig houden. Het accent ligt op het voeren van gesprekken met elkaar en op het delen van ervaringen van artsen en verpleegkundigen."

Eigen mening

Swildens, naar eigen zeggen een typisch zestigerjaren-mens, hecht veel waarde aan het uitwisselen van gedachten. "Ik ben gewend een eigen mening te hebben en mijn eigen weg te gaan. Als ik ergens iets van vind, wil ik me ervoor inzetten." Zo was het ook bij de Levensindekliniek. "Het is voor mij zo vanzelfsprekend dat ik zelf de regie mag houden over mijn eigen leven, dat ik me direct betrokken voelde bij die organisatie"

‘Iedereen die wat wil zeggen, moet dat kunnen doen.’

De bestuursvoorzitter is vriend van het eerste uur. "Toen ik hoorde dat er een aparte stichting kwam voor donateurs, wilde ik daar graag een steentje aan bijdragen. Eerst als donateur, later als bestuurslid. Als professioneel adviseur op het gebied van personeel en organisatie ben ik ook als vrijwilliger bij de ontwikkeling van de Levensindekliniek betrokken geweest".

Vertrouwen

Voor de Stichting Vrienden van Expertisecentrum Euthanasie is iedereen die iets doneert een vriend, ongeacht het bedrag. "Het gaat erom dat iemand sympathiseert met het gedachtegoed." Swildens roemt de vrienden om hun vertrouwen in en betrokkenheid bij het

[Lees verder op pagina 2 >](#)

> vervolg interview Pieter Swildens

werk dat de stichting doet. "Zij zien het belang van een organisatie als deze. Het zijn mensen die bewust in het leven staan en goed nadenken over het levenseinde."

Heel bijzonder

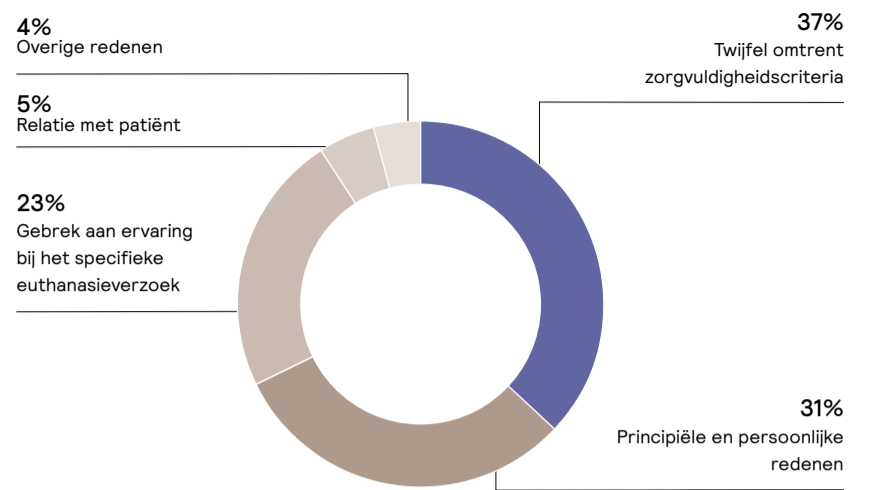
Dit geldt ook voor hemzelf. "Mijn moeder heeft euthanasie gekregen in 1995, dus voordat de Euthanasiewet er was. Zij heeft dit zelf geregeld. Mijn echtgenote stond als PvdA-kamerlid -samen met D66 en VVD- aan de wieg van de Euthanasiewet. Het zit dus zo'n beetje in ons dna." Hij glimlacht. "Het is aardig om te zien hoe het denken over euthanasie zich heeft ontwikkeld. Soms zit het mij mee, soms tegen. Met de huidige regering lijkt het wat ingewikkeld. Het feit dat het kabinet een campagne 'Praten over het levenseinde' start zonder het over euthanasie te hebben is heel bijzonder."

Vanzelfsprekend

Gezeten aan de keukentafel kijkt Swildens uit over de talrijke weilanden en sloten die de gemeente Waterland rijk is. Hij houdt van wandelen en fietsen, maar ook nu zijn vrouw en hij gepensioneerd zijn, blijft Swildens zich inzetten voor het expertisecentrum.

"Waarom ik dit doe? Het is zo vanzelfsprekend. De bestaande, zorgvuldige euthanasiepraktijk in dit land is een kostbaar bezit. Ik zet mij in voor wat ik denk dat goed is. Zo heb ik bijvoorbeeld ook samen met anderen hier de buurtbus opgezet. Ik voel mij daarmee verbonden, dus vind ik dat ik ook als vrijwilliger mij hiervoor moet inzetten. Eén keer per week rijd ik als chauffeur." Lachend voegt hij eraan toe: "Maar als ik vanwege mijn leeftijd niet meer op de buurtbus mag rijden, vind ik dat niet erg."

Redenen dat euthanasietrajecten door (huis)artsen niet zelf opgepakt worden, in procenten

Bron: Jaarverslag Levensindekliniek 2018

Joyce de Bruin is arts bij Expertisecentrum Euthanasie. Haar columns geven een inkijkje in haar bijzondere werk.

Column van Joyce de Bruin

Marion

Ik ken Marion maar heel kort. Een sterke vrouw in een fragiel lichaam, uitgeteerd door de kanker. Bij het eerste huisbezoek ligt ze al op bed. Te moe om nog overeind te komen. Kurkdroge lippen. Ogen stralend. Nee hoor, ze heeft nu nog geen actuele wens, nog lang niet. Ze wil alleen graag wat informatie over euthanasie. Meer niet. Haar lijden is draaglijk, zegt ze. Beetje pijn, moe, misselijk. Haar woorden zijn helder. Haar lichaam verraadt een ander scenario en ondanks haar positieve kijk op de toekomst besluit ik om een SCEN-arts te consulteren.

Zondag, drie dagen later, maakt ze een ziekere indruk. Ze kan niet meer. Haar lichaam is op. Zelfs praten gaat moeizaam, woordje voor woordje. Ze heeft een lieve man die goed voor haar zorgt. Hij probeert nog: "Vanavond lekker douchen, dat vind je zo fijn". Nee, niet meer. "Ik kan niet meer". Zelfs ademen kost nu moeite. Dochter Marijke zit naast haar op bed. De kracht die haar moeder ooit had zit nu in haar ogen. Aanvaarden van deze ziekte, van deze situatie, het is moeilijk, maar haar moeder zo zien lijden, dat is verschrikkelijk.

Maandag, het gaat echt niet meer. Dit lichaam is op. Wanneer euthanasie? Morgen? De echtgenoot schrikt. Dat is veel te vroeg. Eergisteren spraken we nog over weken; nu zijn het uren.

Alsjeblieft, nog even samen in dit leven. Dinsdag bel ik op. Hoe gaat het? Slecht. De huisarts is aanwezig en de morfine wordt opgehoogd. Marion is versuft. Er is nauwelijks contact.

Woensdag word ik gebeld: "Kan euthanasie toch vandaag? Ze wil niet meer." Ik zucht van opluchting. Ze mag gaan.

De kracht die haar moeder ooit had, zit nu in haar ogen.

Twee uur later, familie om haar bed. De verpleegkundige heeft een roos meegebracht. Een roos voor een roos. Een glimlach op Marions gezicht. Ik houd haar hand vast. Ben je er klaar voor? Ze knikt. Een enkele druppel narcose bereikt haar bloed. Ze opent haar ogen en blaast haar laatste adem, een hap, alsof ze het universum inademt. Dan zakt haar hoofd in het kussen en heeft ze haar lichaam verlaten. Een oerschreeuw walst over haar dochters lippen. De woonkamer lijkt te klein voor wat zich hier afspeelt. De krachten te groot. Liefde voor je moeder, die kun je niet loslaten. Een moeder blijft voor altijd bij je. Een troost die Marijke omarmt.

Vraag & Antwoord

Als ik dement word wil ik euthanasie. Ik heb een wilsverklaring, dus heb ik het goed geregeld, toch?

Als iemand niet meer aan kan geven dat hij euthanasie wil, kan de wilsverklaring hiervoor in de plaats komen. Die wilsverklaring moet zo concreet mogelijk geformuleerd zijn en mag geen onduidelijkheden of tegenstrijdigheden bevatten. Maar bij dementie ondergaan mensen vaak persoonlijkheidsveranderingen. Als de patiënt zich dan niets meer van zijn doodswens kan herinneren

of aangeeft dit niet te willen, is het wettelijk niet meer mogelijk euthanasie te verlenen, ook al is het eerder in de wilsverklaring vastgelegd. Het is daarom bijzonder belangrijk dat mensen met een euthanasiewens bij dementie hier tijdig en regelmatig met hun arts over spreken en dat artsen ook tijdig en regelmatig met patiënten praten over hun wensen rondom het levenseinde.

Een nieuwe naam: wat betekent dat voor mij?

Er komt veel kijken bij het introduceren van een nieuwe naam. Achter de schermen verandert er een heleboel. Daar merkt u als vriend weinig van. Vanaf nu kunt u terecht op onze vernieuwde website: expertisecentrum euthanasie.nl/vrienden. Hier vindt u ook het laatste nieuws over de ontwikkelingen bij Expertisecentrum Euthanasie. Bent u donateur en heeft u onze gegevens opgeslagen in het adresboek van uw bankomgeving? Dan adviseren wij om dit aan te passen naar Stichting Vrienden van Expertisecentrum

Euthanasie. Het rekeningnummer blijft ongewijzigd. De naamswijziging heeft verder geen invloed als u ons gemachtigd heeft voor een automatische afschrijving. De eerstvolgende afschrijving met de nieuwe naam is op 25 september 2019. Heeft u ons opgenomen in uw testament of steunt u ons via een periodieke overeenkomst, dan blijft dit gewoon geldig.

Heeft u vragen neem dan contact met ons op via 070 891 26 21 of vrienden@expertisecentrum euthanasie.nl.

Vriend werft vriend

Praat u wel eens met familie, vrienden en kennissen over euthanasie? Dan hebt u vast ook gemerkt dat u niet de enige bent die zich betrokken voelt bij dit onderwerp. Aan geïnteresseerden kunt u natuurlijk deze nieuwsbrief doorgeven. U kunt ook een extra nieuwsbrief of informatiemateriaal aanvragen als u belt met 070 891 26 21. Wij sturen dat dan direct op.

Nieuwe vrienden zijn van harte welkom. Ze ontvangen drie keer per jaar de nieuwsbrief 'Vrienden voor het leven' en uitnodigingen voor vriendenbijeenkomsten met actuele thema's zoals euthanasie bij dementie, stapeling van ouderdomsklachten of bij psychiatrische klachten.

- Dankzij onze vrienden kunnen wij:
- De continuïteit van onze euthanasiezorg garanderen
  - De interne ontwikkeling van Expertisecentrum Euthanasie ondersteunen
  - (Huis)artsen begeleiden bij euthanasietrajecten
  - Nascholing aanbieden voor (huis) artsen
  - Wetenschappelijk onderzoek doen
  - Voortdurend werken aan maximale zorgvuldigheid
  - Kennis versterken over euthanasie en levenseinde bij Vrienden van Expertisecentrum Euthanasie

Vriend worden

Doneer op IBAN NL36 TRO 0391 1048 45, ten name van Stichting Vrienden van Expertisecentrum Euthanasie in Den Haag. Elke bijdrage is van harte welkom. Wilt u ons regelmatig steunen? Dat kan op verschillende manieren. Meer informatie hierover is te vinden op expertisecentrum euthanasie.nl/vrienden.

Even bellen met...

Agnes Wolbert

(Voorzitter Raad van Bestuur NVVE)

De Levensidekliniek werd in 2012 opgericht door de NVVE; hoe kijkt Agnes Wolbert naar de naamswijziging?

“Nog niet eens zo lang geleden was het streven van de Levensidekliniek om overbodig te worden en dus zichzelf op te heffen. Een zoektocht vanuit de vraag ‘Waar staan we nu?’ leidde evenwel tot de conclusie dat er een nieuwe naam nodig is. Dan is er kennelijk veel gebeurd in de afgelopen jaren. De Levensidekliniek is door de NVVE opgericht vanuit een diep besef dat mensen die in aanmerking komen voor euthanasie, niet mogen vastlopen omdat hun arts niet kan meewerken. De uitvoering van de zwaar bevochten wet mocht in ieder geval niet door organisatievraagstukken belemmerd worden. Die notie leidde nog maar zeven jaar geleden tot de oprichting. Het typeert de Levensidekliniek dat ze – weliswaar geboren uit activisme – dat stadium is overstegen en in heel korte tijd een bekende en gerespecteerde organisatie is geworden. Ze is niet meer weg te denken en wordt gezien als de plek waar veel kennis en zorgvuldige uitvoering elke dag samenkomen. Dat zorgverzekeraars zonder meer financieren en de minister van VWS inmiddels als opdrachtgever voor wetenschappelijk onderzoek bij de Levensidekliniek optreedt, zegt alles over het respect dat breeduit wordt gedeeld. Ik ben reuzebenieuwd naar de komende zeven jaar en de volgende stappen, want die gaan er vast komen!”

Psychiater Julian Garcia: “Het heeft mij iets opgeleverd wat ik in de geneeskunde niet eerder had meegemaakt”.

Met uw steun

Consulent centraal in promotiefilm

Dankzij de steun van de vrienden is een film gemaakt over de consulent euthanasie. Artsen vertellen over hun ervaringen met consulenten van Expertisecentrum Euthanasie. Op die manier wil het expertisecentrum artsen motiveren om euthanasieverzoeken van hun patiënten zelf op te pakken. De begeleiding van een consulent kan hen daarbij helpen.

Opgevangen

“Ik wil mijn leven niet kunstmatig verlengen.”

Desmund Tutu
geestelijke en mensenrechtenactivist

“Jullie krijgen het druk.”

Paul Schnabel
socioloog en voormalig Eerste Kamerlid D66

“Als psychiaters doodswensen serieus nemen, kloppen er misschien minder mensen bij ons aan.”

Gerty Casteelen
psychiater Expertisecentrum Euthanasie.

“Een vriendin heeft een afschuwelijke lijdensweg gehad omdat ze geen euthanasie kreeg.”

Margret Vreedenburgh
Oud-statenlid D66

“Ik zou willen dat iedere Nederlander van zijn huisarts weet of die bereid is euthanasie toe te passen of niet.”

Ockje Tellegen
VVD-Kamerlid

Euthanasie hoort in de eerste plaats thuis bij de eigen (huis)arts. Toch sturen veel artsen patiënten door naar Expertisecentrum Euthanasie. Bij navraag blijkt dat gebrek aan ervaring en twijfel over de wettelijke zorgvuldigheidseisen belangrijke redenen zijn om een verzoek niet zelf op te pakken.

Sinds het ontstaan van de Levensidekliniek in 2012 hebben de artsen en verpleegkundigen die voor de stichting werken duizenden hulpvragen van veelal complexere verzoeken in behandeling genomen. Hierdoor hebben zij veel kennis en ervaring opgebouwd. Deze expertise delen zij graag met collega-artsen, zodat meer patiënten met hun euthanasieverzoek bij hun eigen behandelaar terecht kunnen.

Euthanasie hoort in de eerste plaats thuis bij de eigen (huis)arts.

Niet alleen

“Artsen werken veelal zelfstandig en een euthanasietraject is intensief, ingewikkeld en emotioneel belastend”, zegt Petra Smaal, manager Consultatie & Opleiding bij Expertisecentrum Euthanasie. “Met advies, praktische hulp en/of emotionele steun van onze consulenten staan artsen er niet alleen voor.” Soms is een arts geholpen met informatie of telefonisch advies. Soms loopt de consulent het hele traject met de arts mee. Net waar zijn of haar behoefte ligt.

Indringend

In de film vertelt huisarts Caroline Groffen dat ze zelf al eerder keren euthanasie had verleend toen ze vorig jaar contact op nam met Expertisecentrum Euthanasie voor begeleiding. “Ik kreeg een verzoek van een mevrouw met dementie, dat vond ik heel moeilijk. Ik vond het heel prettig om samen met de consulent de patiënt te spreken en het lijden inzichtelijker te krijgen.”

Ook psychiater Julian Garcia vertelt indringend over de impact van de begeleiding. “Dat er iemand bij betrokken was die wel goed weet hoe het in elkaar steekt, zorgde ervoor dat zowel de patiënt als ik er vertrouwen in hadden dat het goed zou komen. Het heeft enorm veel rust gegeven aan mijn patiënt. Het traject heeft een enorme positieve impact gehad op het leven van de nabestaanden van mijn patiënt. En het heeft mij iets opgeleverd wat ik in de geneeskunde niet eerder had meegemaakt.”

Uitzondering

Garcia is één van de weinige psychiaters die zich heeft laten bijstaan door een consulent euthanasie van het expertisecentrum. Smaal: “Er zijn nog te weinig psychiaters die euthanasietrajecten aandurven. Ze zien euthanasie vaak niet als een behandeloptie.

In 2018 ontving Expertisecentrum Euthanasie in totaal 2.564 euthanasieverzoeken; zeventenentwintig procent hiervan betrof psychiatrie. Euthanasie bij psychiatrie is uiterst complex. Maar hoe mooi is het als de psychiater die

zijn patiënt al jaren begeleidt hem ook tijdens dit traject kan bijstaan? Ik hoop dat een jongere generatie psychiaters, zoals Garcia, zich meer openstelt. Vaak is het gesprek aangaan met de patiënt al voldoende. Maar zelfs dat blijkt in de praktijk heel moeilijk. De dood is nog een taboe in de psychiatrie.”

Hot topic

De consulenten euthanasie begeleiden in 2018 honderdzeventien artsen tijdens het euthanasietraject van hun patiënt. De begeleiding van de consulenten is gratis, mede mogelijk gemaakt door financiële steun van Stichting Vrienden van Expertisecentrum Euthanasie. Verreweg de meeste artsen die om begeleiding vragen zijn huisartsen.

“Veel vragen gaan over euthanasie bij dementie”, zegt Smaal. “Hoe stel je de ondraaglijkheid vast? Hoe bewaak ik het juiste moment voor euthanasie? Kan ik mijn patiënt nog helpen als hij wilsonbekwaam is? Euthanasie bij dementie is een hot topic. We verwachten de komende jaren, gelet op de vergrijzing, meer hulpvragen van artsen over dit onderwerp.”

Meer lezen

Op onze website vindt u uitgebreide informatie over de consulent euthanasie en nascholing voor artsen.

Wij betrekken u graag bij ons werk

Op vriendenbijeenkomsten hoort u praktijkverhalen van artsen en verpleegkundigen. Er is ook volop ruimte om vragen te stellen.

Op onze vriendenbijeenkomsten leggen wij uit wie wij zijn, wat wij doen en hoe het er met de organisatie voor staat. U hoort praktijkverhalen van artsen en verpleegkundigen verbonden aan Expertisecentrum Euthanasie en u heeft volop gelegenheid om vragen te stellen. In het najaar organiseren wij ook twee speciale thema-

bijeenkomsten: 'Euthanasie en psychiatrie' en 'Nabestaanden en verwanten'. Alle vriendenbijeenkomsten worden georganiseerd op centrale locaties in het land, die goed bereikbaar zijn met auto en openbaar vervoer. U kunt zich aanmelden voor één of meerdere bijeenkomsten.

Meld u aan voor onze vriendenbijeenkomsten

Wilt u een vriendenbijeenkomst bijwonen? Schrijf u snel in. De belangstelling is doorgaans groot en vol is vol. Na aanmelding ontvangt u het volledige programma en de routebeschrijving.

Aanmelden kan via expertisecentrum euthanasie.nl/vriendenbijeenkomst. U kunt zich ook telefonisch aanmelden via 070 891 26 21.

Liever een aanmelding per post?
Stuur dan een kaart naar: Vrienden van Expertisecentrum Euthanasie, Antwoordnummer 286, 1800 VB Alkmaar. Een postzegel is niet nodig.

Vrijdag 27 september

Wij zijn Expertisecentrum Euthanasie

Antropia, cultuur- en congrescentrum in Driebergen
van 13:00 tot 17:00 uur

Wat verandert er allemaal? Een nieuwe naam, dezelfde vriendschap. Tijdens deze bijeenkomst krijgt u te horen welke koers Expertisecentrum Euthanasie vaart en vertellen een arts en verpleegkundige wat zij in de praktijk tegen komen.

Vrijdag 25 oktober

Extra vriendenbijeenkomst

De Eenhoorn in Amersfoort
van 13:00 tot 17:00 uur

Deze bijeenkomst is speciaal voor vrienden die niet aanwezig konden zijn in het voorjaar. Behalve bij de laatste ontwikkelingen wordt stilgestaan bij euthanasieverzoeken op basis van dementie en de wettelijke zorgvuldigheidseisen waaraan een euthanasieverzoek moet voldoen.

Vrijdag 22 november

Themabijeenkomst 'Euthanasie bij psychiatrie'

Antropia, cultuur- en congrescentrum in Driebergen
van 13:00 tot 17:00 uur

Euthanasie bij psychiatrie is een actueel thema. Een psychiater en verpleegkundige van een van de ambulante teams geven inzicht in de euthanasiepraktijk. Daarnaast is er ruim tijd voor het stellen van vragen en voor gedachtenwisseling.

Vrijdag 13 december

Themabijeenkomst 'Nabestaanden en verwanten'

Antropia, cultuur- en congrescentrum in Driebergen
van 13:00 tot 17:00 uur

Wat gebeurt er na de euthanasie? Hoe gaan nabestaanden en verwanten om met het verlies van een dierbare? Tijdens deze bijeenkomst krijgt u verhalen uit de praktijk mee. Daarnaast is er ruim tijd voor het stellen van vragen en voor gedachtenwisseling.

Colofon

No. 1, najaar 2019

'Vrienden voor het leven' is een uitgave van de Stichting Vrienden van Expertisecentrum Euthanasie. De nieuwsbrief verschijnt drie keer per jaar (papier en digitaal). Donateurs ontvangen de nieuwsbrief gratis.

Eisenhowerlaan 104, 2517 KL Den Haag
070 891 26 21 (op werkdagen van 8:30 tot 17:00 uur)
vrienden@expertisecentrum euthanasie.nl
expertisecentrum euthanasie.nl/vrienden

Uw donaties, schenkingen en nalatenschappen zijn welkom op:
IBAN NL36 TRO 0391 1048 45,
BIC TRIONL2U
ten name van Stichting Vrienden van Expertisecentrum Euthanasie in Den Haag

Redactie Lobsang Jap-A-Joe, Elke Swart
Aan dit nummer werkten mee

Annerieke Dekker, Marijke van Moll
Fotografie Martijn Beekman
Vormgeving Studio Het Mes
Drukwerk en verzending MEO

Copyright
Teksten uit deze nieuwsbrief mogen uitsluitend na schriftelijke toestemming van de redactie worden overgenomen.

De Stichting Vrienden van Expertisecentrum Euthanasie zorgt voor financiële steun aan Expertisecentrum Euthanasie voor extra en bijzondere zorg en voor bijzondere projecten, daar waar zorgverzekeraars dat niet doen. De stichting geeft voorlichting over euthanasie en hulp bij levensbeëindiging in het algemeen en over het werk van Expertisecentrum Euthanasie in het bijzonder. Voor al uw medische vragen neemt u contact op met Expertisecentrum Euthanasie (expertisecentrum euthanasie.nl)